

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌میسری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۸۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شترت

سه‌شنبه ۸ خرداد ۱۴۰۳

اذان ظهر تهران ۱۲:۰۲ • اذان مغرب فردا ۱۹:۰۳ • اذان صبح فردا ۳:۰۸ • طلوع آفتاب ۴:۵۱

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

اندوه‌خوانی

سوداد و نسگیل مرگ فرزند

علی مرسلی

سوداد (saudade) در پرتغالی معنای غربیی

دارد. در فارسی کلمه‌ای که حق مطلب را ادا کند به ذهن نرسید، کمالینکه پرتغالی‌ها می‌گویند برای اینکه بدانید سوداد چیست، باید دوباره پرتغالی متولد بشوید!

ولسی در ترکی (زبان مادری‌ام)، برایش یک واژه تقریباً نزدیک پیدا کردم: نیسگیل یا نسگیل! سوداد صرفاً حسرت و نوستالژی نیست، حالتی است که اندوه چیزی یا کسی را داری و میدانی که آن چیز یا کس نیست، دست‌نیافتنی است، مرکز نمی‌آید یا به آینده یا گذشته تعلق دارد. احتمالاً عمیق‌ترین سوداد آدم‌ها در طول تاریخ را مرگ موجب می‌شود. مرگ هر عزیزی سخت است اما از مرگ فرزندان برای والدین اندوهناک‌تر وجود دارد؟ این مرگ چه‌بسا از جنس ملامت هم باشد که واپسلا... اندوه ملامت، اندوه سؤؤال بی‌جواب، اندوه چرای بدون زبیرا و هزاران هزار اندوه ضربرندرسده در اندوه را چطور پدران و مادران تاب بیآورند؟ مگر آدمی جنسش از چیست که تاب این همه اندوه را داشته باشد؟ چه فردوسی در قرن چهار، پنج هجری باشد که بسراید: مرآ بود نویبت برفت آن جوان / ز دردش منم این تن بی‌روان. یا خاقانی شروانی که در داغ فرزند سرورده: دل کیود است چو نیل فلک از بتوانید/ باخم خام‌خانه نیلی به تیر بگشاید. خبر مرگ جگرگوشه من گوش کنید/ شد جگر چشمه خون چشم عبر بگشاید. یا حافظ که از دست روزگار و خودش هم عصبانی است که چرا نتوانسته حرکت شاخره بزند و در عرصه شطرنج روزگار جای خودش را با فرزندش عوض کند تا بمیرد و عذاب این اندوه را نجشد: فَوْزَ العین من آن میوه دل یادش باد/ که چه آسان بشد و کار مرا مشکل کرد. نزدی شاخره و فوت شد امکان حافظ/ چه کنم بازی ایام مرا غافل کرد. این اندوه زرف، این سوداد، این نسگیل و این درد بی‌درمان که کلمات برای توصیفش ناتوانند و زبان برای شرحش الکن است، بین قرن‌ها و قلب‌ها پایه‌جا می‌شود و گویی پایانی ندارد. (با یاد و احترام همه یار و مصادران داغدار خصوصاً آقای امیرایی که خود ترجمان جادوی کلمات و غلام خانه‌های روشن بود و بام خانه نیلی‌اش فروریخت و قلبش را در سوداد و نسگیل فرو برد).

کوج ابدی عاشق

سعیده خاشی؛ افتخار میزبانی از استاد پیرمحمد ملازهی را در بسیاری میزگرد‌های سیاسی و اجتماعی داشتم و از او بسیار آموختم. استاد پیرمحمد ملازهی از معدود آکا‌هان خردورز به مسائل منطقه بود که با تحلیل‌های منطقی و روشن، از هزارتوی پیچیدگی مسائل خاورمیانه، راهی به سمت روشناسی، صلح و خرد ترسیم می‌کرد. کلام نافذ او هنگام روایت از پیچیدگی‌های مربوط به تحركات منطقه، با زبانی روان آن‌گونه که در فهم مخاطب باشد، از ویژگی‌های منحصربه‌فرد ایشان بود. با مروری بر آثار او می‌توان خردورزی و نگاه روشنش را به فرادی سیستم‌انولوچستان دریافت. فقدان غمبار استاد در این روزها که بلوچ از هر زمان به ایجاد یک گفت‌مان فرهنگی، اجتماعی و سیاسی نیازمندیم، ضایعه‌ای جبران‌ناپذیر است. جریان موسوم به روشنفکری در استان و به‌ویژه در جامعه بلوچ، عزای سنگینی را تجربه می‌کند؛ چراکه کمترکسی را می‌توان نظیر او یافت که فارغ از نسیم‌های مختلف سیاسی و مقطعی بتواند به آن روشنی که او می‌نوشت، به حق محسوری که او پابندش بود و از همه مهم‌تر به جریان‌سازی استاد ملازهی باشد. جریان‌سازی برگرفته از تلاشی به قدمت دهه‌ها برای آنکه پیکره «اندیشه» در این‌ملک باید و نوگرایی در متن رخ دهد. تحلیل‌های واقع‌بینانه و هوشمندانه استاد ملازهی می‌تواند در بسیاری از موضوعات و حتی چالش‌ها، رهگشا باشد. او با آن سبک و سیاق خاص خودش، در تمامی سطوری که با هدف تحلیل منتشر می‌شد، تاریخ معاصر سیستم‌ولوچستان را روایت می‌کرد و حلاصدها یادداشت و تحلیل از ایشان باقی مانده که بی‌شک میراث ارزشمندی برای آثانی خواهد بود که به دنبال درک حقیقت هستند. البته باید یادآور شد که حق مطلب را در موردشان ادرا کرده‌ایم اگر یادآور نشویم که استاد پیرمحمد ملازهی تحلیلگر قابل و نام‌آشنای کشورمان ایران برای علاقه‌مندان به مسائل خاورمیانه و آسیاست. با قلبی غمبار و حسرتی ابدی در کنار خانواده بزرگوار و تمامی دوستداران ایشان هستم.

بگومگوهای سیاسی هر روز بلندتر می‌شود. جریانسی در دولت، سوگ مردم برای رئیس‌جمهور شهید را بخشی از کمپین سیاسی خود پنداشته و حرفی از عملگر، کارنامه و کارآمدی نیست؛ فقط تبلیغات است. جریان‌های هوادار دولت، تشیع باشکوه شهید رئیسی را سنجه موفقیت دولت معرفی کردند، اما نکته‌ای درباره کارایی و ناکارایی دولت نمی‌گویند. انگار می‌خواهند کاری کنند که کسی امکان نقد کارنامه دولت و عرض اندام پای صندوق را نداشته باشد.

تبلیغات‌زدگی، بلای بزرگی است که همیشه حرف اول را در فضای سیاسی کشور زده و بخش مهمی از ناکامی‌ها و شکست‌هایمان، معلول دلبستگی به همین تبلیغات نامتناسب با عمل است.

صدر انقلاب وقتی روحانیت انقلابی در مصدر امور قرار گرفتند ثبات یافتند، همین انتظار می‌رفت که تبلیغات اهمیت مضاعف داشته باشد. متکلمان دینی، استاد بحث و جدل هستند و توانمندی اصلی‌شان در تبلیغ است. در سال‌های اول، این تبلیغات خوب کار می‌کرد و وحدت و انسجام خوبی در میان ملت ایجاد کرده و مخالفان و منتقدان را در لاک ترس و احتیاط فرو برده بود.

اگر تبلیغات تناسبی با عملگر داشت مشکلی نبود، اما حجم بزرگ تبلیغات، انحصار در رادیو و تلویزیون و هزینه‌های هنگفت و ده‌ها سازمان و نهاد متولی، این تناسب را به هم ریخت. تبلیغ از عمل پیشی گرفت و به جایی رسید که اثرگذاری خود را به کل از دست داد. علی‌رغم تبلیغات رسمی، غالب افکار عمومی در ۳۰ سال گذشته مسیر متفاوتی را پیموده است. طرفه آنکه با مشاهده ریزش فزاینده مخاطب

یاد

به یادیک استاد

«پیرمحمد ملازهی»، استاد دانشگاه عرصه بین‌الملل و تحلیلگر اتفاقات سیاسی، به‌تازگی درگذشت.

او که تحلیل‌های متعدد و تلاش‌هایش برای بهبود شرایط مردم سیستان‌وبلوچستان از جوانی شروع شده بود، هر روز بیشتر به تلاش ادامه می‌داد و سعی می‌کرد جوانان را نیز برای این تلاش‌ها راهنمایی کند. او از دیار مردان فرهیخته، از روستای دورافتاده «پسکوه» در بلوچستان است که مرزهای جغرافیایی را درنوردید و در رسانه‌های بین‌المللی نیز خوش درخشید. او در حاشیه شمالی کوه سر به فلک کشیده بیرک پرورش یافته بود. پس از تحصیلات ابتدایی، به علت نبود دبیرستان در سراوان در دهه ۴۰ برای گرفتن دیپلم، ناچار رهسپار زاهدان شد. جاذبه‌های شهری، عشق به ادامه تحصیل و شرکت در کنکور، دانش‌آموز روستایی را به تهران کشاند و علی‌رغم پذیرفته‌شدن در دانشگاه و اشتغال در وزارت‌های کشاورزی، آموزش‌وپرورش و صداوسیما در زرتهران، نوشهر و بمب‌پور گمشده خود را در رسانه یافت.

او پس از مدتی به رادیو و تلویزیون در تهران و زاهدان منتقل شد. او فعالیت رسانه‌ای خود را با مجله زنجانی در سال ۱۳۴۶ در تهران آغاز کرده بود. تلاش‌ها و حضور او در میان جمع فرهیختگان و قرارگرفتن در جمع تحصیل‌کردگان و علمای مذهبی سبب شد تا در اوایل انقلاب گام‌هایی مهم برای خطه محل تولد خود بردارد. صدور احکام انتصاب استاندار و رئیس دانشگاه سیستان‌وبلوچستان از میان جامعه دانشگاهی را می‌توان از نتایج تلاش‌های او و همفکرانش دانست.

وقت‌گذار از تبلیغات

قادر باستانی

و انتظار طبیعی برای اصلاح راهبرد و برنامه، بر همان راه گذشته، با شدت و حدت بیشتری پافشاری شده است. محتوای اصلی حرف‌ها و نقل‌ها هم تکراری است؛ در دنیا همه بدند و ما خوبیم. اما اینکه چرا چند هفته پیش در همین پایتخت، حدود ۸۰ درصد پای صندوق نیامدند، پاسخش سکوت است.

مخالفان هم در مورد پیام تشیع جنازه هاشمی‌رفسنجانی و حضور خارق‌العاده جوانان در تشییع مرتضی پاشایی، خواننده پاپ یا ... حرف می‌زنند. حاکمیت فضای تبلیغاتی هر دو جریان اصلی سیاسی را وامی‌دارد که خیابان را ابزار برای به‌رخ‌کشیدن در اکثریت بودن بدانند.

در دانشگاه، ما به دانشجویان روزنامه‌نگاری یاد می‌دهیم که برای تخمین جمعیت، عیاری در ذهن‌شان باشد که تحت تأثیر شلوغی و ازدحام تجمع انسانی قرار نگیرند و نزدیک به واقعیت قضاوت کنند. برای تصور درست از میزان جمعیت در خیابان می‌گوییم وقتی از میدان آزادی تهران تا میدان امام حسین مملو از جمعیت باشد، به نحوی

اولین پرواز زائران حج تمتع سال ۱۴۰۳ بامداد یکشنبه ۶ خرداد با ۲۶۰ مسافر، از فرودگاه همدان به مقصد جده انجام شد.

عکس: رضا زنگنه، میزان

اقتصادخوانی

انسولین یا پارو؟

به‌تازگی یکی از مترجم‌های جوان کشورمان از دست رفته است. او دارای دیابت بود و بر اثر افت قند درگذشته است. یکی از همکاران او نوشته است: «برای ما که انسولین می‌زنیم و نوسان قند خون داریم، سنسورهای کنترل قند هست که به بازو وصل می‌شود و با تغییرات شدید قند، آلارم می‌دهد. اما چرا نمی‌خریم؟ چون سنسور باید ۱۵ روز یک بار عوض شود و هر سنسور نزدیک شش میلیون است، تازه با دلار الان. بقیه دنیا با بیمه رایگان است. ما سنسور نداریم و می‌میریم». این مسئله مبحث مهم واردات و صادرات و سیاست‌های اقتصادی کشور را مورد توجه قرار می‌دهد.

تجارت‌نیوز درباره حذف کد تعرفه ۷۵۰ گزارشی زده است. در شرایطی ممنوعیت ثبت سفارش شرکت‌های بازرگانی یک شبه لغو شد که به این شرکت‌ها اجازه داده شده تا صرفاً از ۷۵۰ کد تعرفه‌ای که بعضاً به نظر می‌رسد در انتخاب آنها چندان کارشناسی صورت نگرفته، ثبت سفارش صورت گیرد. از ابتدای اردیبهشت صدور کد هشت‌رقمی مرتبط با ثبت سفارش متوقف شده است

و به‌تازگی به صورت رسمی از سوی سامانه جامع تجارت توقف صدور ثبت سفارش شرکت‌های بازرگانی اعلام شد. بر اساس مصوبات جدید وزارت صنعت، معدن و تجارت، امکان اخذ ثبت سفارش جدید صرفاً برای واحدهای تولیدی وزارت صنعت، معدن و تجارت است و این برنامه به تأیید سازمان صنعت، معدن و تجارت استان و دفتر تخصصی مربوطه رسیدن باشد، امکان‌پذیر خواهد بود. امکان اخذ ثبت سفارش جدید برای واحدهای بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز تا اطلاع ثانوی امکان‌پذیر نیست. ثبت سفارش کالاهای «وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» و «وزارت جهاد کشاورزی» مشمول این مصوبه نیستند.

این در حالی است که به دنبال موج رسانه‌ای ایجادشده درخصوص توقف ثبت سفارش شرکت‌های بازرگانی، در آخرین اطلاعیه سامانه جامع تجارت و بر اساس مصوبات جدید وزارت صنعت، معدن و تجارت، امکان اخذ ثبت سفارش جدید صرفاً برای واحدهای تولیدی وزارت صنعت، معدن و تجارت که برنامه تولید سال ۱۴۰۳ خود را در بخش تجارت داخلی ثبت کرده باشند و این برنامه به تأیید سازمان صنعت، معدن و تجارت استان و دفتر تخصصی مربوطه رسیده باشد، امکان‌پذیر خواهد بود.

بنابراین امکان اخذ ثبت سفارش جدید برای واحدهای بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت همچون گذشته برقرار است، اما اولویت اول با ۷۵۰ کد تعرفه‌ای است که در تأمین کالاهای مورد نیاز کشور از اهمیت بیشتری برخوردار هستند.

در بررسی ۷۵۰ کد تعرفه‌ای که امکان ثبت سفارش برای شرکت‌های بازرگانی می‌شود که بسیار شایان تأمل است، شبهاتی جدی در ضروری بودن این کالاها وجود دارد. به‌عنوان مثال در فهرست این کد تعرفه‌ها، کالاهایی نظیر چوب‌دستی اسکی، توپ اسکواش، شلوار موتورسواری، دسته بازی، توپ رنگی بینت‌بال، چوب ماهیگیری، دستگاه آرایش مو، وافل ویفر، تخته پرفرسواری، کلاه‌سور، توپ تئیس روی میز، صندلی ماساژ، چوب هاکی، توپ پردار بدمینتون، مدل آناتومی، تفريحات پارک آبی و… به چشم می‌خورد. از سوی دیگر

ازجمله سوابق او می‌توان به رئیس دانشکده علوم انسانی و اجتماعی واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، سردبیری فصلنامه علمی-ترویجی رسانه، رئیس دانشکده خبر دانشگاه آزاد اسلامی، دبیر سرویس اقتصادی درخور توجیهی نئارد. کمابینه‌ا که وجود توسعه روابط با کشورهای همسایه، حتی نتوانستیم از عراق پول ایران را دریافت کنیم.» او در بخش دیگری از سخنانش

اشاره کرد: «در شرایط فعلی، به‌ویژه از یک دهه اخیر، مشکلات نمود اقتصادی دارند، اما از ریشه غیراقتصادی نشئت گرفته‌اند. بنابراین معتقدم دامنه تأثیرگذاری تیم اقتصادی ازجمله رئیس کل بانک مرکزی، وزیر اقتصاد، رئیس سازمان برنامه، وزرای صمت و انرژی تا زمانی که مشکل تحریم‌ها، FATF، روابط مالی و تجاری کشور حل نشود، بسیار محدود است. قطعاً قبل از اینکه وزیر اقتصاد قوی داشته باشیم، به وزیر امور خارجه قوی نیاز داریم. وزیری که در مذاکرات توانمند باشد و به مسائل روابط بین‌الملل شناخت کافی داشته باشد.»

حال باید دید این شرایط با تغییر رئیس دولت رو به سوی بهبود برمی‌دارد یا خیر؟

یادبود

مرگ در میان اهالی رسانه

مطبوعات در ایران، آزادی بیان، سانسور و خودسانسوی پرداختند.

یک استاد درگذشت

وحید عقیلبی، رئیس دانشکده علوم انسانی واحد علوم تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی و رئیس پژوهشکده ارتباطات وزارت فرهنگ، پس از چند دوره مبارزه با بیماری سرطان، از دنیا

رفت.

او متولد ۱۳۳۷، دانشیار و عضو هیئت علمی گروه ارتباطات دانشگاه آزاد اسلامی بود. در سال ۱۳۶۴ از دانشگاه شیراز مدرک لیسانس خود را در رشته زبان و ادبیات انگلیسی دریافت کرد. همچنین در سال ۱۳۷۴ موفق شد مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته علوم ارتباطات از دانشگاه آزاد اسلامی اخذ کند. عقیلبی سپس در سال ۱۳۷۹ دکتری خود را در رشته علوم ارتباطات اجتماعی از دانشگاه آزاد دریافت کرد. در سال ۱۳۸۵ به‌عنوان رئیس دانشکده علوم انسانی و اجتماعی واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی مشغول به کار شد.

ازجمله سوابق او می‌توان به رئیس دانشکده علوم انسانی و اجتماعی واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، سردبیری فصلنامه علمی-ترویجی رسانه، رئیس دانشکده خبر دانشگاه آزاد اسلامی، دبیر سرویس اقتصادی درخور توجیهی نئارد. کمابینه‌ا که وجود توسعه روابط با کشورهای همسایه، حتی نتوانستیم از عراق پول ایران را دریافت کنیم.» او در بخش دیگری از سخنانش

۲ هزار نفر

بی‌بی‌سی؛ دولت پایوآ گونه نو اعلام کرده که رانش زمین دو هزار نفر را زنده‌به‌گور کرده است. رانش زمین «بیش از دو هزار نفر را زنده مدفون کرده و باعث تخریب‌های بزرگ شده است»؛ این اظهارات سرپرست مرکز ملی بلایای کشور جزیره‌ای پایوآ گونه نو در اقیانوس آرام است. آمار دولت این کشور حدود سه هزار تخمین ۶۷۰ نفری است که پیش‌تر سازمان ملل ارائه کرده بود. ناظران می‌گویند این رانش زمین که ناشی از ریزش دامنه کوه بود، تمام یک روستای پرجمعیت در استان انگا را نابود کرد و دامنه خسارت آن تا یک کیلومتر بود.

۱۴ هزار میلیارد

روزگار خودرو گزارشی داده مبلغ ۱۴ هزار میلیارد تومان برای خرید خودروهای برقی بلوکه شده است. از میان ۱۴۰ هزار متقاضی خودروهای برقی تنها به ۱۰ هزار نفر به صورت قرعه‌کشی خودرو می‌رسد. به نوعی می‌توان گفت از ۱۴۰ هزار نفر مبلغ صد میلیون تومان پول بلوکه شده است که می‌شود ۱۴ هزار میلیارد تومان پول! حال ۱۳۰ هزار نفر بدون دریافت خودرو باید صد میلیون تومان را از بانک‌ها برداشت کنند. ناگفته نماند که بسیاری از افراد هم به واسطه دریافت سود حاصل از فروش خودروها در بازار ثبت‌نام را انجام می‌دهند.

۶۰۰ شیء

خبر آنلاین؛ روزنامه باختر کرمانشاه در گزارشی اختصاصی خبر داده که یکی از مسئولان موزه بیگربگی ۶۰۰ شیء تاریخی را از مخزن سرقت کرده که صد شیء دارای شماره اموال بوده‌اند. روابط‌عمومی این وزارتخانه توضیح داده است که این اشیاء تاریخی نیستند! در این پاسخ آمده است: «اشیای مورد اشاره مربوط به حوزه مردم‌شناسی است که فاقد ارزش تاریخی هستند. این اشیاء بیشتر کاربرد نشان‌دادن سبک زندگی مردم استان را داشته‌اند که توسط کارشناسان اداره کل در ادوار گذشته از میان روستاهای استان و فروشگاه‌های مربوطه برای استفاده در موزه‌های مردم‌شناسی جمع‌آوری و تهیه شده‌اند.»